

ОТДЕЛЕНИЯ ПО ТРАНСФУЗИОННА ХЕМАТОЛОГИЯ – ФУНКЦИИ, ОСНОВНИ ЗАДАЧИ И ДЕЙНОСТ

Д-р Жанина Йорданова Иванова дм

УВОД

Трансфузионната хематология е основна медицинска специалност и научна дисциплина, която представлява съвкупност от организирани дейности за промоция и организация на безвъзмездното и доброволно кръводаряване, вземане, диагностика, преработване, контрол, съхранение, разпределение, експедиция и клинично приложение на кръвта, кръвните съставки и плазмените продукти, диагностика и лечение на реакциите и усложненията след приложението на кръвта и кръвните съставки, планиране и осигуряване на медицинските нужди на лечебните заведения за болнична помощ и диспансерите с легла с кръв и кръвни съставки при нормални и бедствени ситуации, имунохематологична диагностика на пациенти, трансфузионен надзор.

ОСНОВНИ ДЕЙНОСТИ В ОТХ 1

- ❖ Всички дейности, свързани със специалността "трансфузионна хематология", се извършват при спазване на правилата на добрата практика.
- ❖ Основните дейности в ОТХ са регламентирани от ЗККК, Медицински стандарт по Трансфузионна хематология, Наредба 18/2004

ОСНОВНИ ДЕЙНОСТИ В ОТХ 2

В ОТХ се извършват следните дейности:

1. промоция, организация, набиране и задържане на кръводарители;
2. съхранение и експедиция на кръвни съставки;
3. извършване на имунохематологични изследвания на пациенти и подбор на кръв и кръвни съставки за всеки конкретен пациент;
4. планиране на нуждите от кръв и кръвни съставки за задоволяване на медицинските нужди на лечебните заведения в областта;
5. планиране на медицински изделия за вземане и съхранение на кръв и кръвни съставки за лечебните заведения в областта и ин витро диагностични изделия за нуждите на отделението;
6. промоция, организация, набиране и задържане на кръводарители;
7. подбор на донори и вземане на кръв и кръвни съставки;
8. валидиране на процесите;
9. съхранение и експедиция на кръвни съставки;
10. поддържане на резерв от кръвни съставки;

ОСНОВНИ ДЕЙНОСТИ В ОТХ 3

11. извършване на имунохематологични изследвания на пациенти и подбор на кръв и кръвни съставки за всеки конкретен пациент;
12. управление на качеството;
13. качествен контрол на дейностите в отделението;
14. създаване и поддържане на регистър на трето ниво в съответствие с изискванията на Наредба № 29 от 2004 г.;
15. оказване на консултативна помощ по отношение на използването на кръвта и кръвните съставки на структурите на съответната болница и на тези на територията на областта;
16. обучение на служителите в ОТХ и на служители в другите отделения на болницата, които са ангажирани с клинично използване на кръв и кръвни съставки;
17. трансфузионен надзор.

СТРУКТУРА НА ОТХ

❖ Структурата на ОТХ задължително включва функционално обособени структури за:

1. управление на качеството и контрол на кръвта и кръвните съставки, както и трансфузионен надзор;
2. промоция и организация на кръводаряването;
3. кръводаряване с обособеност за стационарни и подвижни екипи;
4. клинична трансфузиология и имунохематологична диагностика на пациенти;

ЧОВЕШКИ РЕСУРСИ В ОТХ

Човешки ресурси - определят се от обема на извършваната дейност, като минималните изисквания към броя на медицинския персонал, са както следва:

Лекари:

лекар-специалист за структура от второ ниво на компетентност 1

лекари, от които единият специалист - за структура от първо ниво на компетентност 2

Мед. сестри 4

Мед. лаборанти 5

КОМПЕТЕНТНОСТ НА ЛЕКАРИТЕ СЪС СПЕЦИАЛНОСТ ТРАНСФУЗИОННА ХЕМАТОЛОГИЯ

- ❖ Основната медицинска специалност "трансфузионна хематология" се придобива по реда на Наредба № 1 от 2015 г. за придобиване на специалност в системата на здравеопазването (ДВ, бр. 7 от 2015 г.).

1. Лекарска компетентност:

1.1. В областта на трансфузионната хематология лекарската компетентност се разделя на три нива на сложност:

1.1.1. ниво 1 - осъществява се от лекар без специалност и/или от лекар-специализант по трансфузионна хематология;

1.1.2. ниво 2 - осъществява се от лекар-специалист по трансфузионната хематология и включва самостоятелна дейност във всички ключови области от специалността;

1.1.3. ниво 3 - извършва се от специалисти, които притежават необходимата квалификация за извършване на учебна, научна и консултативна дейност в съответните ключови области и подобласти на трансфузионната хематология.

ИЗИСКВАНИЯ ЗА РЪКОВОДИТЕЛИТЕ НА СТРУКТУРИТЕ 1

- ❖ Началници на отделения и лаборатории в Центровете за трансфузионна хематология (ЦТХ) и началници на отделения в областните многопрофилни болници за активно лечение с отделения по трансфузионна хематология (МБАЛ с ОТХ) могат да бъдат лекари с призната специалност по трансфузионна хематология и най-малко 5 години стаж по специалността.

ИЗИСКВАНИЯ ЗА РЪКОВОДИТЕЛИТЕ НА СТРУКТУРИТЕ 2

- ▶ Началникът на отделение или лаборатория в ЦТХ и началникът на ОТХ в областни многопрофилни болници има следните задължения:
  1. планира, организира, контролира и отговаря за цялостната дейност на отделението /лабораторията;
  2. контролира качеството и своевременността на дейностите, съответстващи на изискванията на добрата лабораторна и производствена практика;
  3. участва в преките дейности на отделението/лабораторията;
  4. развива необходимите организационни връзки между отделението/лабораторията с другите структурни звена на лечебното заведение;
  5. осъществява контрол върху техническата изправност на лабораторната апаратура, техническите съоръжения и използваните реактиви;
  6. изработва програма за контрол върху качеството и ефективността на дейността;
  7. управлява ресурсите в отделението, като създава условия за равномерно натоварване на персонала в отделението/лабораторията;
  8. дава експертно становище за доставка на реактиви, консумативи и апаратура и контролира заявките;
  9. управлява следдипломното обучение и продължителната квалификация на медицинските специалисти в отделението/лабораторията, изготвя план-програма за квалификация на лекари и лаборанти;
  10. организира участието на лекарите в колегиуми, като ръководи информационната, иновационната и научната дейност в отделението, ако в лечебното заведение се извършва планова научна дейност

ИЗИСКВАНИЯ КЪМ ЛЕКАРИ В ОТХ 1

❖ Лекарят специалист:

1. извършва самостоятелно дейности, регламентирани в стандарта;
2. контролира производствените процеси;
3. контролира дейността на лекари без специалност, биолози, медицински сестри и лаборанти;
4. осигурява ефективност и безопасност на дейностите и процесите;
5. участва в разработването и внедряването на нови методи и технологии;
6. планира, контролира и отчита необходимите медицински изделия;
7. подпомага началника на структурното звено в анализа и отчетите на дейността и го замества при отсъствие;
8. дава консултации за всяка диагностична и лечебна процедура при пациенти, нуждаещи се от трансфузионна терапия;
9. участва в лекарските и научни колегии.

ИЗИСКВАНИЯ КЪМ ЛЕКАРИ В ОТХ 2

❖ Лекар без специалност и/или лекар - специалист по трансфузионна хематология:

1. извършва дейности, регламентирани в настоящия стандарт;
2. контролира производствените процеси;
3. контролира дейността на биолози, медицински сестри и лаборанти;
4. осигурява ефективност и безопасност на дейностите и процесите;
5. участва в разработването и внедряването на нови методи и технологии;
6. планира, контролира и отчита необходимите медицински изделия;
7. подпомага началника на структурното звено в анализа и отчетите на дейността и го замества при отсъствие;
8. участва в лекарските и научни колегии.

БЛАГОДАРЯ ЗА ВНИМАНИЕТО

Д-р Жанина Йорданова Иванова дм

